

Otthoni szakápolás, otthoni hospice ellátás

Az otthoni szakápolás a jogszabályi definíció alapján a beteg otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosa rendelésére, szakképzett ápoló által végzett tevékenység. Az otthoni szakápolás célja, hogy a beteg otthoni környezetben, személyre szabottan, humánus és szakszerű ápolásban részesüljön. Ezzel az ellátási formával a kórházi kezelések száma csökkenthető, illetve időtartama lerövidíthető.

Az otthoni szakápolás abban az esetben vehető igénybe, ha a beteg egészségi állapota – orvosi végzettséghez nem kötött – komplex kórházi ápolást igényelne, de azt helyettesíteni lehet az otthoni szakápolás körében nyújtható ellátásokból összeállított kezeléssel.

[Az otthoni szakápolás igénybevételének feltételei](#)

[Az otthoni szakápolás keretében nyújtott ellátások](#)

[Az otthoni szakápolás rendelkezésének ideje](#)

[Az otthoni szakápolást végzők igazolványa](#)

[Otthoni hospice ellátás](#)

[Az ellátások igénybevételének ellenőrzése](#)

Az otthoni szakápolás igénybevételének feltételei

Az otthoni szakápolás keretében nyújtható ellátások akkor vehetők igénybe térítésmentesen, ha a beteg egészségi állapota miatt a megbetegedése szerinti kezelő szakorvosa – a kórházba utalás, vagy a további ott tartózkodás helyett – az otthoni **szakápolás szolgáltatást** az erre szolgáló nyomtatványon elrendeli.

Az otthoni szakápolást elrendelheti:

- a háziorvos saját kezdeményezésre vagy intézeti zárójelentés alapján,
- a járóbeteg- vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény szakorvosa közvetlenül, ha szerződése van az otthoni szakápolást nyújtó szolgáltatóval.

Intézeti zárójelentéssel akkor javasolható otthoni szakápolás, ha az intézet előzetesen lekötötte a beteg részére a szakápolást, és erről a háziorvost értesítette.

Az egynapos beavatkozással ([9/1993. NM rendelet 9. sz. melléklete](#)) pl. egynapos sebészet, egynapos klinikai beavatkozás) összefüggésben nem rendelhető el otthoni szakápolás.

Az Egészségbiztosítási Alapból való támogatás további feltétele, hogy az ellátást olyan szakápolási szolgáltató nyújtsa, akivel az egészségbiztosító a feladat ellátására **szerződéses viszonyban** áll és, hogy a beteg lakhelye, vagy tartózkodási helye a szolgáltató működési területére essen.

Az otthoni szakápolási szolgáltatók a finanszírozási szerződésekben rögzített keret mértékéig **területi ellátási kötelezettséggel** működnek. Ez azt jelenti, hogy minden hozzájuk érkező, kereten belüli rendelést kötelesek elfogadni. Kereten felül érkezett igényről a szolgáltatók tájékoztatni kötelesek a kezelőorvost annak érdekében, hogy a beteg ellátásáról más szolgáltatónál, vagy kórházba utalással tudjon gondoskodni.

Az otthoni szakápolás keretében nyújtott ellátások

Az otthoni szakápolás keretében a következő ellátások vehetők igénybe:

- szondán át tápláláshoz és folyadékfelvételhez kapcsolódó ápolás, illetve ezek megtanítása,
- tracheális kanül tisztítása, betét cseréje, illetve ezek megtanítása,
- katéterezés, illetve hólyagöblítéshez kapcsolódó ápolás,

- intravénás folyadék- és elektrolitpótláshoz parenterális gyógyszer beadáshoz kapcsolódó ápolás,
- baleseti vagy műtétek utáni ápolás, és korlátozott önellátás esetén a testi higiéne biztosítása, valamint a mozgás segítése,
- műtéti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása,
- sztomaterápia és különböző célt szolgáló drének kezelése
- szakmaspecifikus szájápolási tevékenységek műtét után,
- dekubitalódott területek, fekélyek ápolása,
- betegség következményeként átmenetileg vagy véglegesen kiesett vagy csökkent funkciók helyreállításához, fejlesztéséhez vagy pótlásához kapcsolódó ápolás keretében:
 - gyógyászati segédeszközök, protézisek használatának tanítása,
 - mozgás és mozgatóeszközök használatának tanítása,
 - hely- és helyzetváltoztatás segítése.
- szükség szerinti, kiegészítő speciális eljárások:
 - UH inhalálás, légzésterápia,
 - szívó alkalmazása,
 - oxigénterápia.
- tartós fájdalomcsillapítás,
- beszédterápia a beteg állapotától függően,
- gyógytorna,
- elektroterápia
- otthoni parenterális táplálás végzése kizárólag krónikus bélelégelenségben szenvedő betegek esetében, szükség esetén dietetikus bevonásával.

A kezelőorvos a szolgáltatás elrendelésekor határozza meg a támogatott ellátási körből a betegnél alkalmazható ellátásokat, azok során alkalmazandó gyógyszereket, és a gyógyító ellátások gyakoriságát. Az elrendelt tevékenységek összetételét és gyakoriságát csak a kezelőorvos jogosult megváltoztatni.

Az otthoni szakápolás keretében a térítésmentesen nyújtott ellátás naponta egy, három órát meg nem haladó vizit. Az otthoni szakápolás időtartama alatt a beteg más szolgáltatótól kórházat kiváltó ellátást nem vehet igénybe.

Az otthoni szakápolás rendelkezésének ideje:

Az otthoni szakápolás rendszerében az ellátás időszaka nem lehet hosszabb, mint az adott betegség miatt szükséges kórházi ápolás időtartama lenne.

Egyszerre legfeljebb 14 vizit (napi 1) rendelhető, azonban ismételt orvosi vizsgálatot követően, új elrendelő lap alapján további három alkalommal, egy naptári éven belül összesen folyamatos ápolást a kezelőorvos **56 vizit** mértékéig rendelhet el, azzal, hogy ha napi többszöri látogatás szükséges, az akkor is csak egy vizitnek számít. Ha a beteg állapota szükségessé teszi az ezt meghaladó ellátást, akkor a kezelőorvos, a regionális egészségbiztosítási pénztár ellenőrző főorvosának egyetértésével egyedileg meghatározott további vizitszámot rendelhet el, ha a kapacitás a szolgáltatónál rendelkezésre áll. A megszakítás nélküli ápolás érdekében az egyedi kérelmet az 56 vizit letelte előtt legalább két héttel korábban szükséges benyújtani. Az egy alkalomra elrendelt, az egyik naptári évről a következő naptári évre áthúzódó ellátást abba a naptári évbe tartozó ellátásnak kell tekinteni, amelyik évben az ellátás igénybevétele megkezdődött.

Az otthoni szakápolás befejezésekor az ápolásért felelős szolgálat és az otthoni szakápolást elrendelő orvos egy ún. ellátást lezáró lapot ad át a beteg részére.

Az otthoni szakápolást végzők igazolványa

Az otthoni szakápolási tevékenységet csak arcképes igazolvánnyal rendelkező ápoló végezheti.

Az igazolványnak tartalmaznia kell:

- az ellátást végző fényképét, nevét, szakképesítését,
- a szolgáltató nevét, ÁNTSZ engedély számát, és az egészségbiztosítóval kötött szerződés számát.

Otthoni hospice ellátás

A haldokló beteg gondozásának célja a hosszú lefolyású, halálhoz vezető betegségben szenvedő személy testi, lelki ápolása, gondozása, életminőségének javítása, szenvedéseinek enyhítése és emberi méltóságának haláláig való megőrzése. A haldokló beteg jogosult fájdalomának csillapítására, testi tüneteinek és lelki szenvedéseinek enyhítésére, és arra, hogy lehetővé tegyék, hogy hozzátartozói, barátai mellette tartózkodhassanak.

A hospice ellátás magában foglalja a haldokló beteg hozzátartozóinak segítségét a beteg ápolásában, és a hozzátartozók lelki gondozását a betegség és a gyász időszakában is.

A haldokló beteg gondozását lehetőség szerint a beteg otthonában, családja körében kell nyújtani, ennek érdekében az egészségbiztosítás támogatást nyújt az otthoni hospice ellátáshoz.

Otthoni hospice ellátást a járóbeteg- vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény klinikai onkológusa vagy a daganatos megbetegedés lokalizációja szerint illetékes szakorvos közvetlenül, vagy e szakorvosok javaslatára a házi orvos vagy az otthoni hospice ellátást végző szolgáltató palliatív jártasságú szakorvosának vagy palliatív mobil csoport (mobil team) palliatív jártasságú szakorvosának javaslata alapján is rendelheti a házi orvos, valamennyi esetben legfeljebb 50 napra, de ismételt orvosi vizsgálat alapján – új elrendelő lap kitöltésével – további két alkalommal ismételt elrendelhető egy naptári éven belül. Az egy alkalomra elrendelt, az egyik naptári évről a következő naptári évre áthúzódó ellátást abba a naptári évbe tartozó ellátásnak kell tekinteni, amelyik évben az ellátás igénybevétele megkezdődött. Otthoni hospice ellátás igénybevételével egyidejűleg otthoni szakápolás azonban már nem rendelhető.

Az otthoni hospice ellátás az otthoni viziten túl folyamatos rendelkezésre állást is biztosít.

Az otthoni hospice ellátás keretében ellátható feladatok:

- alap- és szakápolási tevékenységek
- tartós fájdalomcsillapítás szakápolói feladatok
- gyógytorna
- fizioterápia
- szociális tevékenységek szervezése
- diétás gondozás, tanácsadás
- mentálhigiénés gondozás, tanácsadás
- gyógyszerelés tervezése, ellenőrzése

Az otthoni hospice ellátás során alap- és szakápolási tevékenységeket nyújtanak, tartós fájdalomcsillapítást, gyógytornát, fizioterápiát, diétás gondozást-, tanácsadást, mentálhigiénés gondozást-, tanácsadást (ideértve a családtagok, közvetlen gondozásban résztvevők felkészítését a hospice ellátásra), illetve a gyógyszerelés tervezését, ellenőrzését is elvégzik.

Az otthoni szakápolási tevékenységet és az otthoni hospice ellátási tevékenységet végző ápoló feladatai ellátása során az általa ellátott személyekről ápolási dokumentációt vezet. Az otthoni hospice ellátás befejezésekor az ápolásért felelős szolgálat és az otthoni hospice ellátást elrendelő orvos pedig egy ún. ellátást lezáró lapot ad át a beteg részére. Otthoni parenterális táplálás végzése esetén az ellátást végző orvos, illetve ápoló otthoni parenterális táplálás felmérő és követő lapot vezet.

Az otthoni hospice ellátást csak arcképes igazolvánnyal lehet végezni.

Az igazolványnak tartalmaznia kell:

- az ellátást végző fényképét, nevét, szakképesítését,
- a szolgáltató nevét, ÁNTSZ engedély számát, és az egészségbiztosítóval kötött szerződés számát.

Az ellátások igénybevételének ellenőrzése

Az egészségügyi szolgáltatások igénybevételét ellenőrzi az egészségbiztosító. Ennek keretében összesíti a beteg által társadalombiztosítási támogatással igénybe vett egészségügyi szolgáltatásokat. Az összesítés érdekében a személyes- és egészségügyi adataira vonatkozóan adategyeztetést is kezdeményezhet a beteggel a lakó- vagy tartózkodási helyén, aki köteles ebben közreműködni, illetve, helyszíni ellenőrzést is végezhet.

Ha az adategyeztetés, helyszíni ellenőrzés során az érintett beteg az egészségbiztosító által megállapított összesítésben szereplő valamely egészségügyi szolgáltatás igénybevételét vitatja, az egészségbiztosító az adott egészségügyi szolgáltatást rendelő, illetve az azt nyújtó egészségügyi szolgáltatónál rendelkezésre álló dokumentációt is ellenőrzi.

INTÉZMÉNY:

- ÁNTSZ
- Országos Egészségbiztosítási Pénztár..

JOGSZABÁLYOK:

- **1997. évi LXXXIII. tv. a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól**
érintett szakaszok: 2. § (1), 3. §, 5/B. § aa) b), 6. § (2), 9. §, 14.§ (3). 38/B. §
- **217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról**
érintett szakaszok: 1. § (4)–(7) 3. § (4), 20. §
- **1997. évi CLIV. tv. az egészségügyről**
érintett szakaszok: 87. § (1), 89. § (2) b), 98. § 99. §
- **20/1996. (VII.26.) NM rendelet az otthoni szakápolási tevékenységről**
- **43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól**
érintett szakasz: 35. § 9.és 30. számú melléklet